

Dr. Elias Lönnrot on sündinud 9. Aprillil uue kalendri järele, aastal 1802 Sammatis Uus-
maa kreisis Soome maal. Hoolas õppija tegi ta
pea alamad koolid läbi ja läks universiteedi pääl,
kus ta tohtriks õppis. Aastal 1833 sai ta kreis-
arstiks Rajaani linnas. Juba ennegi ja ka nüüd
leidis ta oma ameti kõrwas aega rahwa wanu lau-
lusid ja regewärsisid korjata. Seda tegi ta suure
osawuse ja armastusega. Ta reisib ka selle tarwis nii
hästi Soomes eneses kui ka meie maal ja Lapi maal,
swelus ja baris, wõrdles ja fordles, kuni ta aastal
1829—31 wanade laulude kogu wälja andis, mille
nime ta „Kantele“ see on „kannel“ pani. Meil
reisidel oli ta ka korjates ja kogudes Soome suure
rahwa-epose wdi ennemuistse loululoo üles kirjuta-
nud, mille nimi on „Kalewala,“ see on Eesti keeli
„Kalewite koda,“ sest ka Soome aga ka meie keeli
sõnade taga tähendab kohtu. Kalewala Soomlastel
on just sedasama, mis meil Eestlastel Kalewi-pöeg.
Ja imelik! Ka meie Kalewi-pöeg on ühe tohtri
loku korjatud ja üles kirjutatud, sest Dr. Kreutz-
wald oli niisama kreisarst Wõru linnas, nagu Dr.
Lönnrot Rajaanis. Nõnda on siis Lönnrot Soom-
laste Kreugwald. Aga Lönnrotil oli õnn wabama
rahwa seas elada kui Kreugwaldil, ja selle pärast
on Lönnrot weel palju teisi suuri teaduslisi töid
Soome keeles teinud. Ka sai tema pärast kuulsat
Soome keele nuriat M. Castréni surma aastal
1853 Helsingi universiteedis Soome keele professo-
riks. Seda ametit pidas tema kuni aastani 1862,
kui lahkus ta sellest ja elab sest saadik iseränis

raamatute kirjutamisele. Tema tödest on iseäraliselt
weel nimetada Soome rahwa wanad sõnad ja mõis-
tatused, mis 1842—1844 wälja tulwad, siis wee-
tema suur Soome-Rootsi sõnaraamat, mis üksi 70
marka (umbes 27 rubla) maksab. Pääle selle oli
ta weel mitme Soome keele aja lehe redaktor wdi
toimetaja. Ka on tema Soome kirjanduse seltsi
(Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) asutaja, mis
juba aastal 1831 sündis ja nüüd oma 50 aastase
jubileumi ära on pühitsenud. Sest on selgeste
näha, et Lönnrot üks kõige suurematest kirjameestest
maa pääl on, aga kõige kuulsam on tema kirjades
muidugi Kalewala. See on tema nime läbi maa-
 ilma kannud. Selle sees on iseäranis Soome
rahwalaulud Wäinämöine, Ilmarine ja Lemminkäinen
üheks ilusaks kooks punutud nii kui ka mitmest
muust wana aja jumalast. Meid kokne tunneb ka
meie rahwas küll Wanemuine, Ilmarine ja Lemminkäinen
nime all. Kalewala pandi mitmesse teise
keelde ümber. Nimelt tulkis teda Castrén 1841
Rootsi keelde, Léouzon le Duc 1845 Prantsuse
keelde ja Schiefner 1852 Saksa keelde. Eesti
keelde ei ole teda weel ümber pandud, aga loo-
dame, et see tulewikus sünnib. Seni kaua pea-
wad need, kes teda lugeda tahawad, Soome keelt
õppima, mis ju ka mitte wäga raske ei ole. Nõnda
on siis Lönnrot meie Soome wendade kirjawara
kangelane ja selle suurem edendaja. Soomlased
onustawad teda, nagu meie rahwas Kreugwaldigi.
Aga ime see ka ei ole, sest mees on seda aia täieste
ära teeninud.